

prima instanță: Al.Negru
(Judecătoria Buiucani, mun.Chișinău)
instanța de apel: L. Popova, V.Efros, A. Gavrilița
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr. 2ra-1038/17

ÎNCHEIERE

07 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Maria Ghervas

Judecătorii: Oleg Sternioală, Iurie Bejenaru

examinînd chestiunea admisibilității recursului declarat de Morozova Liudmila,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Morozova Liudmila împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Procuratura municipiului Chișinău și Procuratura Generală a RM privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin neexaminarea în termen rezonabil a plîngerii din 22 martie 2011, adresate Procuraturii Anticorupție precum și prin neexecutarea încheierii Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 08.02.2012 și Deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 24.03.2015,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Morozova Liudmila, fiind menținută hotărârea Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2016,

c o n s t a ț ă:

La 29 septembrie 2015 reclamanta Liudmila Morozova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Procuratura municipiului Chișinău și Procuratura Generală a RM, solicitînd încasarea prejudiciului moral în mărime de 49 500 lei cauzat prin neexaminarea în termen rezonabil a plîngerii din 22.03.2011, adresate Procuraturii Anticorupție precum și prin neexecutarea încheierii Judecătoriai Rîșcani, mun.Chișinău din 08.02.2012 și a Deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 24.03.2015.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 22.03.2011 a depus plîngere la procuratura Anticorupție prin care a solicitat verificarea companiilor SA „Total Leasing”, SA „Grave Carat Asigurări”, SA „Ares Broker” și SRL „CNG Car” care în viziunea sa se ocupau cu înșelarea clienților.

Prin scrisoarea procurorului interimar anticorupție, Vasile Levițki din 28.03.2011 plîngerea sa a fost remisă după competența la Procuratura sec. Rîșcani, mun. Chișinău, care la rîndul său a remis-o în adresa CPs. Rîșcani mun. Chișinău.

La 28.05.2011 procurorul în procuratura sec. Rîșcani, mun.Chișinău Igor Buliga a emis ordonanța de neîncepere a urmăririi penale.

La 17.01.2012 dînsa a primit ordonanța procurorului în Procuratura s. Rîșcani, mun. Chișinău Igor Buliga din 28.05.2011 de neîncepere a urmăririi penale. Ulterior, ordonanța de neîncepere din 28.05.2011 a fost contestată în baza art. 299 alin.(l) CPP, iar la 20.01.2012 la procurorul ierarhic superior și la 30.01.2012 cu nr.2306 în baza art.313 CPP.

Prin încheierea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 08.02.2012 s-a recunoscut drept inadmisibilă examinarea plîngerii de către judecătorul de instrucție, cu indicarea că pentru organizarea plîngerii privind anularea ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 28.05.2011 emisă de procurorul în procuratura sec. Rîșcani mun. Chișinău Igor Buliga, urmează a fi expediată procurorului mun. Chișinău

Afirmă reclamanta că la 20.02.2014 s-a adresat cu plîngere procurorului mun. Chișinău referitor la neexaminarea plîngerii din 22.03.2011 care a fost remisă în adresa procuraturii prin încheierea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 08.02.2012, însă careva răspunsuri nu a primit.

La 25.03.2014 a depus plîngere la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău împotriva inacțiunilor procurorului mun. Chișinău la examinarea încheierii judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 08.02.2012.

Prin încheierea Judecătoriai Rîșcani din 17.11.2014 a fost respinsă plîngerea acesteia în ordinea art.313 CPP privind obligarea procurorului municipiului Chișinău să examineze încheierea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 08.02.2012.

Invocă, că la 24.03.2015 prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost casată încheierea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 17.11.2014 cu remiterea materialelor procurorului municipiului Chișinău cu obligarea procurorului să înlăture încălcările depistate.

Afirmă că multiplele adresări către conducerea procuraturii mun. Chișinău referitor la executarea încheierii Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău emise la 08.02.2012 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24.03.2015 au eșuat, iar ea nu a primit nici un răspuns.

Consideră că faptul depășirii termenului rezonabil de efectuare a acțiunilor de urmărire penală se confirmă și prin rezultatele neexaminării plîngerii sale. Susține că decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată și a devenit irevocabilă și executorie la 24.03.2015. Astfel, prin neexecutarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău și tărgănarea examinării plîngerii din 21.03.2011 i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei și dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

Menționează reclamanta, că pe parcursul examinării plîngerii și a proceselor de judecată i-au fost lezate un șir de drepturi fundamentale și constituționale, patrimoniale și nepatrimoniale, recunoscute la nivel internațional ca fiind inerente oricărei persoane într-un stat de drept democratic. Dreptul la onoare, demnitate și cunoștință profesională, la fel susține că drepturile respective i-au fost lezate și prin pornirea cauzei penale în privința feciorului său Moscviciov Eugen și apreciază că prin aceasta a fost intimidată.

Consideră că din acest motiv, pîrîtul urmează să fie obligat la repararea prejudiciului moral cauzat prin echivalent bănesc, astfel că, din contul pîrîtului urmeză a fi încasat prejudiciul moral în suma de 10000 lei în beneficiul său pentru fiecare an din momentul adresării sale inițiale la Procuratura Anticorupție, și anume, din 21.03.2011, or, la ziua depunerii cererii de chemare în judecată din acel moment au trecut 4 ani și 6 luni.

Mai menționează că, prin nesatisfăcerea la timp a cerințelor sale înaintate de nenumărate ori către procuratura sec. Rîșcani mun. Chișinău, procuratura municipală și Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău dînzei i-au provocat o stare permanentă de stres, neliniște, perturbare a vieții și neputință, aflându-se într-o stare permanentă de frică, disconfort, nu a putut savura modul obișnuit de trai,

simțindu-se totodată și incapabilă de a se bucura în modul convenit de garanțiile prescrise de lege. Apreciază că sentimentul de frustrare, nedreptate și umilință reprezintă o stare de dezamăgire și neîncredere în raport cu valorile față de care este atașată, inclusiv modurile de protecție a acestora, or, dînsa a fost supusă unui tratament discriminatoriu în raport cu alți cetățeni ai RM și ca urmare i s-a intensificat și mai mult opinia că omul nu înseamnă nimic în societatea actuală.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 15 ianuarie 2016 acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, Morozova Liudmila la data de 05 februarie 2015 a declarat apel, solicitînd casarea hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016 s-a respins apelul declarat de Morozova Liudmila, fiind menținută hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 15 ianuarie 2016.

La adoptarea soluției instanța de apel a invocat că, în condițiile în care reclamanta-apelantă nici măcar nu a indicat care ar fi eventualul drept subiectiv civil, de care ar putea uza, ca rezultat al eventualei finisări a urmăririi penale în temeiul plîngerii din 22 martie 2011 și în situația în care în conținutul cererii din 22 martie 2011 și afirmațiile depuse de reclamanta-apelantă în ședința de judecată nu a relevat existența unui asemenea drept, sau cel puțin o dispută referitoare la un drept cu caracter civil al reclamantei, care ar fi fost posibilă de soluționat doar în cadrul procedurilor penale, reieșind din faptul că chiar reclamanta a indicat că unicul său scop la depunerea plîngerii enunțate era de a demonstra comiterea unei infracțiuni și de a demonstra existența acesteia în faptele persoanelor vizate, instanța de apel a menționat că, la caz, Morozova Ludmila nu poate invoca încălcarea dreptului subiectiv garantat de art. 6 par. 1 CEDO, ori norma respectivă nu este aplicabilă relațiilor civile enunțate și nu protejează dreptul la inițierea unor investigații penale.

Or, reclamanta-apelantă nu a înaintat o acțiune civilă odată cu plîngerea din 22 martie 2011 și nici în mod separat, deși prevederile art. 219 CPP, art. 166-167 CPC și art. 374-376, 1398 din Codul Civil garantează dreptul de a solicita protecția drepturilor sale cu caracter civil atît în cadrul examinării cauzei penale cît și în ordinea acțiunii civile separate.

Mai mult ca atît, indică instanța de apel că prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 08 februarie 2012 precum și prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 martie 2015, nu au fost soluționate chestiuni ce țin de drepturile subiective civile ale reclamantei-apelante, acestea vizînd doar dispozițiile instanțelor referitor la cererile formulate de reclamantă pe marginea mersului urmăririi penale, precum și la remiterea materialelor procurorului mun. Chișinău în vederea înlăturării neajunsurilor depistate de instanțe, pentru aceleași motive de drept ca și cele invocate anterior.

Prin urmare, nefiind constatat faptul încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, cerința Ludmilei Morozova privind încasarea prejudiciului moral din contul Ministerului Justiției al RM corect a fost respinsă, or, conform pct. 28 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral nr. 9 din 09.10.2006, obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințelor psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni (inacțiuni)

i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea, iar prin prisma art. 118 Cod procedură civilă, Morozova Liudmila nu a dovedit acest fapt.

La 16 februarie 2017 Morozova Liudmila a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece sunt emise cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, concluziile instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară.

Se mai indică în recurs că, în baza Legii 87/11 art. 2 alin. (2) Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare *reclamant*).

Conform Legii nominalizate art. 2 alin (3) Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Termenul de neexecutare de către Procuratura mun. Chișinău a deciziilor instanțelor de judecată a depășit 38 luni (treizeci și opt luni).

În așa mod consideră recurenta că neexecutarea îndelungată a deciziilor instanțelor de judecată a dus la încălcarea art. 6 CEDO.

Examinând temeiurile recursului declarat de Morozova Liudmila, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Morozova Liudmila, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Morozova Liudmila.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Morozova Liudmila împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru